Bogdan Gagić

Autorski koncert
u povodu 85. rođendana

Utorak, 4. listopada 2016. u 20 sati
Muzička akademija
Dvorana *Blagoje Bersa*
Trg maršala Tita 12, Zagreb

HDS
HRVATSKO DRUŠTVO SKLADATELJA
CROATIAN COMPOSERS' SOCIETY

CANTUS

Hrvatsko društvo skladatelja
Cantus d.o.o.

Bogdan Gagić, Božićni koncert na ADU, 2009.; © Enes Midžić

Osjećao sam potrebu da svoj opus zaokružim i završim komornom glazbom i to *hommageom* solističkom muziciranju, te su tako nastale Sonata za violinu, Sonatina za flautu, Concerto Cantus i Toccata. Sve su te skladbe utemeljene na tri međimurske narodne pjesme - *Međimurje moje malo zeleno, Ćuk sedi* i *Voda zvira iz kamena* - koje služe kao cantus firmus i zrno su ljepote raspršeno u građevnom glazbenom materijalu. To se odnosi i na Devetu sonatu za klavir iz 2005., koja rezimira moje poštovanje i odanost klaviru, ukazujći na korijene moderne serijelne tehnike u flamanskoj polifoniji. Koristio sam uvijek samo međimurski folklor, jer ima najljepše melodije i splet je raznih privlačnih utjecaja. Smatram tu orijentaciju najvrednijom komponentom u mome stvaralaštvu. Sadržajem se izdvajaju *Četiri pjesme za alt i sedam instrumenata, L'Été de nuit* (izbor iz poezije Yvesa Bonnefoya) iz 1975. godine, koje su zajedničko mjesto odraza uspomena i snovitih sjećanja na moje ratno djetinjstvo. Petar Selem, koji mi je poklonio zbirku pjesama Y. Bonnefoya, nazvao ih je anti-amarcordom. (Iz razgovora s Bogdanom Gagićem, ljeto 2016. godine).

Raspored

Sonata za violinu i klavir (2013.)
Preludio – Contrapunto – Post Scriptum
(redakcija Ivan Novinc)
Ivan Novinc, violina
Mia Elezović, klavir

Sonatina za flautu i klavir (2012.)
Prologo – Canzone – Ritmi diversi
in modo perpetuo
Dani Bošnjak, flauta
Mia Elezović, klavir

Deveta sonata za klavir (2004./2005.)
Introduzione, *Soggietto con variazioni –*
Intermezzo rapsodico – Danza rustica
Mia Elezović, klavir

L'Été de nuit (1975.)
Četiri pjesme za alt i sedam instrumenata
(izbor iz poezije Y. Bonnefoya)
Martina Gojčeta Silić, glas
Cantus Ansambl
Berislav Šipuš, dirigent

Concerto Cantus za klavir i
jedanaest instrumenata (2010.)
Srebrenka Poljak, klavir
Cantus Ansambl
Berislav Šipuš, dirigent

— Da nije bilo Krešimira Šipuša, mojega strica, nikad ne bih svoje prve radove, skladbe, odnio Stanku Horvatu na pregled, na slušanje….da nisam tada bio kod Stanka Horvata, ne bih otišao, s njegovom preporukom, do Marka Ruždjaka, s kojim sam od tog trenutka počeo ozbiljno raditi kontrapunkt……da nisam tada krenuo studirati kompoziciju, u klasi Stanka Horvata, ne bih slušao „Polifoniju“ kod Anđelka Klobučara niti „Aspekte suvremene glazbe" kod Rubena Radice.

A upravo me akademik Radica u jednom trenutku, kada se već Cantus Ansambl prilično zahuktao u svojoj aktivnosti izvođenja hrvatske i međunarodne suvremene glazbene literature, upravo me on upozorio na "zaborav" hrvatske glazbene i izvođačke scene učinjen prema jednoj skladateljskoj osobnosti, prema jednom glazbenom opusu, možda zatvorenom i "nekomunikativnom", ali opusu koji prožima promišljanje glazbe i razmišljanje o tehnikama skladanja, opusu koji je dosljedan, strog prema sebi, prema glazbi samoj, prema publici, ali koji i takav, usamljen i osamljen, ostaje uvijek i ipak Glazba.

Bio je to Bogdan Gagić i njegov glazbeni opus.

Opus nevelik, nikako "glasan" i uistinu skromno prisutan u glazbenoj javnosti naše sredine, ali - uočih, listajući njegove dostupne partiture i slušajući tada snimke njegovih djela - osobit / osoban, poseban, vrijedan i izvrstan.

Osobit, kažem možda i osoban, jer taj glazbeni jezik ostaje do danas onaj jezik znakova i zapisa koji (i) Bogdanu Gagiću otvara vrata njegova emotivnog i duševnog Svijeta i pruža mu mogućnost da zapiše svoje glazbene misli i izgovori ono što se riječima ne može izgovoriti.

Poseban, jer u povijesti hrvatske suvremene glazbe ne nalazimo i ne nailazimo često na glazbeni jezik te vrste kompleksnosti, te razine izvrsnosti zapisa, i ne susrećemo svakodnevno u našoj suvremenoj skladateljskoj praksi tu količinu dosljednosti i strogoće, a nadasve iskrenosti.

Vrijedan je to opus, jer je u njemu autor sakupio, a i dalje vrijedno sakuplja, iskustva svoje skladateljske mladosti, doba učenja i upoznavanja novog i nepoznatog, kao i iskustva zrelog razdoblja skladateljske prakse; taj proces nije završio, on traje i dalje.

Napisao sam i da je skladateljski opus Bogdana Gagića izvrstan.

On to uistinu jest; i po svojem zapisu, i po svojoj vjernosti suvremenom senzibilitetu jednog vremena, po zvukovnoj vrijednosti koja nas sustiže iz takvog i tog zapisa, po preciznosti i jasnoći.

Svjedok sam druženja, zaista posebnog, Cantus Ansambla i glazbenikā mojeg ansamlba sa skladateljem Bogdanom Gagićem.

U par godina našeg ponovnog, obnovljenog, glazbenog prijateljstva nastalo je iz pera Bogdana Gagića nekoliko skladbi posvećenih i napisanih isključivo za naš Ansambl, isključivo za neke naše glazbenike: tako Srebrenka Poljak, pijanistica Cantus Ansambla, Dani Bošnjak, naš flautist, zatim Jasen Chelfi, prvo violončelo Cantus Ansambla, i, na kraju, cijeli Cantus Ansambl, svjedoče svojim glazbeničkim umijećem nove skladbe današnjeg slavljenika.

Mi Bogdanu Gagiću danas zahvaljujemo na njegovom skladateljskom povjerenju i vjeri u naše mogućnosti, sposobnosti i u naše poslanje.

Možda se između "L'Été de nuit" i "Concerto Cantus" nalazi puno vremena, zapravo možda čak i previše vremena, ali te skladbe, i sve one druge koje su nastale "davno", i sve ove koje su nastale nedavno, sve njih povezuje ruka istoga pisca, umijeće istog maestra, zvučanje jedne jedinstvene glazbe, glazbe koja je za naše prostore i dalje vrijedna, izvrsna, osobna i posebna, ali i dalje tako potrebna.

Berislav Šipuš

— Pomnija analiza Gagićevih partitura otkriva da je gust klavirski slog u službi bogatih kombinatoričkih struktura, koje - unatoč tomu što nepripremljenome slušatelju mogu ostati skrivene - ne moraju biti zapreka snažnom doživljaju glazbe, koja nikada nije lišena neočekivnih efekata, snage duha i maštovitih obrata. Gledano posve tehnički, djela kompozitora Bogdana Gagića pred interpreta postavljaju vrlo kompleksne zahtjeve – za preciznu je izvedbu i pravilno iščitavanje notnoga teksta potrebno uložiti nemali trud i vrijeme. Najveće izvedbene poteškoće zadaju konstantne promjene mjere i metronomskih oznaka, gotovo iz takta u takt. U pravilu su takve izmjene temporalno i ritmički iznimno kompleksne i neuobičajene, primjerice 5/32 takt treba staviti u relaciju s 9/8, koji ga slijedi u posve novom tempu! Iako su dvije temeljne interpretativne dimenzije – vrijeme i dinamika – u Gagićevim partiturama matematički precizno naznačene, učestale oštre izmjene dinamičkih ploha, primjerice *f* sa *fff* i slično, ukazuju na mogućnost sjenčanja oporih disonantnih akordičkih struktura koje kao da izvođaču ostavljaju određenu slobodu u pristupu. Ipak, nebrojene diskusije i analize s maestrom o temi njegove glazbe tijekom godina, zajedničke potrage za istinom i cizeliranje svakog takta dokazuju mi da slučajnosti nema i da su egzaktnost izvedbe i poštivanje detalja kompozitoru izrazito bitni, ali da isto tako interpretu nikada ne uskraćuje osobni pečat i viziju djela. Potraga za ključem koji dešifrira te gotovo kaleidoskopske harmonijske promjene iziskuje snagu i kreativnu imaginaciju koje su *conditio sine qua non* za uspješnu izvedbu Gagićevih djela.

Srebrenka Poljak

— Bogdan Gagić pripada kazalištu: s potpunim razumijevanjem dramaturgije, apsolutnom i samozatajnom predanošću posvećivao se zadacima, unoseći u predstave izrazito pozitivnu energiju. Neki se momenti naše suradnje pamte kao prijelomni, čak povijesni trenuci.

U ponoćnoj serenadi u Sponzi, na Dubrovačkim ljetnim igrama 1971., nadahnuta i uzbuđena publika osjeća i živi atmosferu 1971. godine, s recitacijama poezije Frana Krste Frankopana, "Navik on živi ki zgine pošteno", koje je Gagić iznimnom improvizatorskom invencijom povezao u finu i dinamičnu emotivnu cjelinu.

U Areteju se spontanim razumijevanjem uživio u prvotno scensko i glazbeno rješenje: zamijenio je krhku damu, koja je kao pijanistica češke Damenkapelle nastupala tih godina u kavani na Pilama i kao svojevrsno utjelovljenje dekadentne, ne samo glazbene situacije ušla u predstavu. U petoj sceni, kad apatridi s publikom ulaze u sliku s Krležinim hotelom 20th Century na terasi na Bokaru, Gagić je nenametljivom glazbenom erudicijom nastavio ležerno preludiranje na raštimanom pijaninu, gotovo deset godina nakon njezina odlaska, sugerirajući na trenutke u dubrovačkim noćima težinu Krležinog Notturna: "Smeđa noć kao venozna krv. Tako mračna noć. Čudni su magneti chopinovske tajne, da je prisluškuju i mrtvaci po grobovima. Muzika svih desperatera."

S performerskom strašću, u uvodu Violićeve predstave "Ljubica", po A. Šenoi, pred Bukovčevim *Hrvatskim preporodom,* svečanim zastorom u Hrvatskom narodnom kazalištu, Gagić je, kostimiran kao Zajc, svirao hrvatsku himnu, što je izazvalo pozornost agenata, koji su na svim reprizama zauzimali peta mjesta u ložama i promatrali reakcije publike. Lakonska poduka Krleže, kojemu smo se žalili, bila je: "Pa što hoćete, bavili ste se politikom, tako se to radi"!

Dvije su predstave izravno i poticajno vezane za Gagićeve početke i rad na Akademiji dramske umjetnosti: zapamćena Gavellina produkcija Goranove poezije, koju je postavio sa studentima na Majskom studentskom festivalu 1961. ("Goran, slutnik borbe i pobjede"), u kojoj je Gagić svirao i brinuo o glazbi, te javna produkcija koju smo napravili s Weilovim songovima na Brechtove tekstove. Oni su postali stalni dio nastave na glazbenom odjelu na Akademiji, koji je Gagić, od njegova osnivanja, s puno zalaganja, požrtvovnosti i akademske ozbiljnosti, vodio cijeli svoj radni vijek.

Georgij Paro

— Susret i suradnja s profesorom Gagićem za mene su ujedno bili i prvi osobni susret i suradnja s nekim skladateljem uopće. Imao sam sreću da je zamijetio moj rad na dokumentarističkom filmu *Intermezzo*, koji sam snimao na drugoj godini studija filmske režije, a pod mentorstvom jednako mi dragog profesora Ante Babaje. Bilo mi je zapravo neobično, ali i uzbudljivo, da se jedan ugledni skladatelj i sveučilišni profesor bez ustezanja sam ponudio studentu-početniku za suradnju. Profesor je Gagić, naime, u načinu kako sam osmislio i izveo taj svoj dokumentaristički esej prepoznao priliku da ga se i glazbeno jednako predano slijedi. Upravo je njegov jednostavan i stvaralački strastan pristup učinio da sam se pred njim osjetio slobodnim, bez grča koji student mahom ima pred iskusnim profesorom i stvaralačkim autoritetom. Mojoj mladenačkoj taštini usto je imponiralo da mu tako važan suradnik bude baš osoba čija je glazba obilježila ponajbolje kratkometražne filmove moga mentora, profesora Babaje. Stvaralačko i ljudsko prepoznavanje s profesorom Gagićem rezultiralo je nastavkom suradnje. Brinuo je o glazbenoj strani svih ostalih mojih filmova tijekom studija, pa je bilo posve prirodno da se suradnja nastavi i nakon što sam diplomirao. Osobito bih izdvojio dva svoja rada koja su oplemenjena glazbom Bogdana Gagića: svoj kratkometražni igrani film *Zabranjena igračka* (1985.) i televizijsku dramu *Posjet* (1985.). Pedantnost, preciznost i predanost, koje volim prepoznavati kao vlastite stvaralačke osobitosti, identične su i u profesora Gagića. Stoga je suradnja s Bogdanom Gagićem započinjala još u trenutku kad scenarij nije bio do kraja definiran, kad se o sadržaju raspredalo tek na razini zamisli. Bogdan Gagić je uživao biti uključen u puni život filma, da u njemu bude prisutan od njegova začetka. To mu je omogućavalo potpunu stvaralačku bliskost i razumijevanje s redateljem. Moja se filmska poetika s vremenom razvijala u smjeru koji je išao prema sve manjoj prisutnosti glazbe u filmu, pa je to bio i jedini razlog zbog kojega se ime Bogdana Gagića više nije toliko pojavljivalo na špicama mojih filmova.

Zrinko Ogresta

akademska scena

akademije za kazališnu umjetnost

NICCOLO MACHIAVELLI

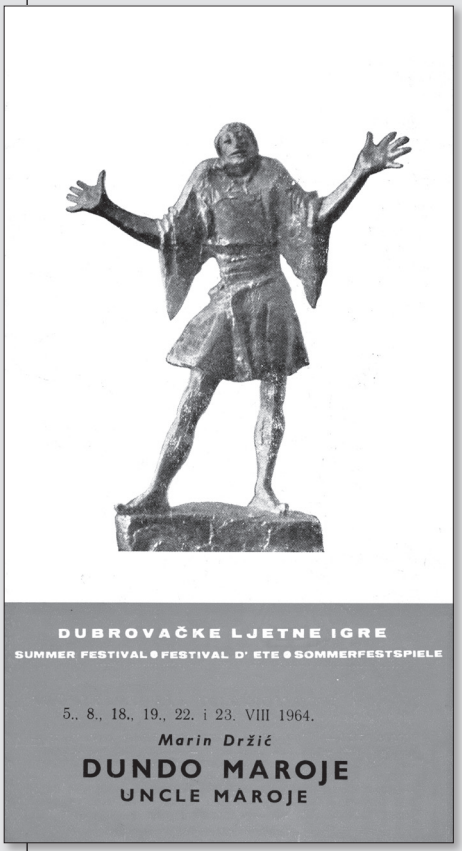
MANDRAGOLA

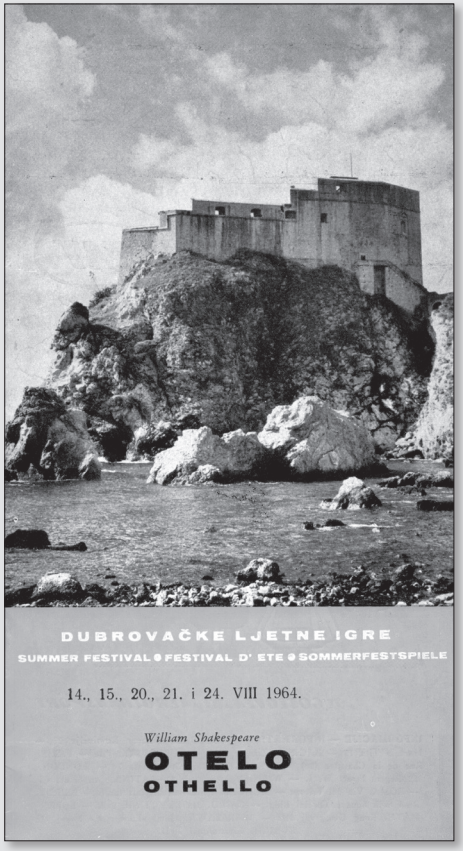
KOMEDIJA U PET ČINOVA

CALLIMACO	BORIS PAVLENIĆ
SIRO	IVICA VIDOVIĆ
MESSER NICIA	DAVOR BORČIĆ
LIGURIO	IVICA KATIĆ
FRA TIMOTEO	VLADO KOVAČIĆ
JEDNA ŽENA	HELENA BULJAN
SOSTRATA	JAGODA ANTUNAC KATIĆ
LUCREZIA	NEDA MAMILOVIĆ
PROLOG	BORIS MIHOLJEVIĆ
MEĐUIGRA	DUNJA RAJTER
	LELA MARGITIĆ
	DAMIR MEJOVŠEK
	MARIJAN RADMILOVIĆ

REŽIJA:	JOŠKO JUVANČIĆ
SCENOGRAFIJA:	MIŠE RAČIĆ
MUZIKA:	BOGDAN GAGIĆ
KOSTIMOGRAF:	INGE KOSTINČER
KOREOGRAFIJA:	ANA MALETIĆ
LEKTOR:	Dr BRATOLJUB KLAIĆ
MASKA:	HALID REDŽIBAŠIĆ
INSPICIJENT:	NIKOLA ČAR
ŠAPTAČ:	ZDENKA ANUŠIĆ

STANKA POSLIJE TREĆEG ČINA

DUBROVAČKE LJETNE IGRE
SUMMER FESTIVAL • FESTIVAL D' ETE • SOMMERFESTSPIELE
5., 8., 18., 19., 22. i 23. VIII 1964.
Marin Držić
DUNDO MAROJE
UNCLE MAROJE

DUBROVAČKE LJETNE IGRE
SUMMER FESTIVAL • FESTIVAL D' ETE • SOMMERFESTSPIELE
14., 15., 20., 21. i 24. VIII 1964.
William Shakespeare
OTELO
OTHELLO

Svaki biografski pokušaj, bez obzira na ishodišnu ideju i ambiciju, na postojanje i snagu te raznovrsnost dokumenata, djela, pa i na ozbiljnost njihove interpetacije - čak i uz prepoznavanje naravi i značenja slojevitih interdisciplinarnih strujanja i njima pripadajućih prostora - podsjeća na antičku priču o nastanku slikarstva iz crteža kojim je orisana sjena osobe. Takav bi se biografski crtež, svojevrsna klopka izmičućem vremenu i osobi, mogao zamisliti i kao neizmjeran i neiscrpan niz točaka, od kojih svaka ima upisanu tajnu cjeline. S iznimnom koncentracijom i rekreativnom snagom, u idealnim bi se okolnostima njihovim očitavanjem i prepoznavanjem sadržaja, kao u nekom hologramu, mogla izgraditi puna slika umjetnikove naravi i djela; ona bi također uključivala, odnosno otkrivala, djelovanje, dimenzije i odnose pokretačkih sila u vremenu njegova života i stvaranja. S tim je u vezi neizbježna pomisao na upozorenje i ideju sociologa Edgara Morina da je "društvo kao cjelina prisutno putem svoje kulture u svakom pojedincu...a čovjek je i sam hologram društva, jer u sebi nosi njegov totalitet, odnosno društvene kodove kao i one kulture, jezika itd..".

Snagom slojevitog ispitivanja tako oživljena i viđena kompleksnost bila bi usporediva sa slikama dostignuća znanstvenotehničkog uronjavanja u narav materije, kojim se prate mijene i odražavajući slijede životni procesi zajedno s tragovima njihovih ishodišnih situacija. Stoga je u povijesnom, pogotovo umjetničkom svijetu razumljiva želja da se ostvari taj inspirativan i usmjeravajući impuls, te se nastoje uspostaviti tek naslućene, udaljene ili krhke veze koje obećavaju putevi ideja i osoba, a kojima se jedna sredina otvara i izrasta u raskrižje. Te se prijenosne niti smisla ipak najlakše uočavaju i

prepoznaju isprepletene oko linija imaginarnog horizonta, koji više odmjerava nego što dijeli sferu zvjezdanih konstelacija od kontura zemaljskih formacija, a u izvjesnom smislu predstavlja granicu između vidljivog i nevidljivog, dokumenata i strujanja ideja.

Akord Gagićeva života i opusa ni nakon pomnog ispitivanja i zamisli takvih rekonstrukcija, odnosno predodžbi o iscrpnom otisku, u prvi mah ne sugerira dinamičnu slikovitost raznih temperatura hologramskih prikaza, već prije sjenovit pejzaž krajnje suzdržanih tonova. U njemu se nazire sferični splet naizgled mirnih linijskih struktura, izgrađenih međutim od sadržajno napetih i energetski različito natapanih pravaca i kontura. Kao da čuvaju jezgru ideje, tajnu sna, situacije ili doba, sprečavajući ih u raspršivanju prema neprepoznatljivosti ili čak nestajanju. Stoga vrijedi slijediti ih i razvezivati, te tako otvoriti mogućnost da se eventualno pojedinačno ugrade u novu povijesnu platformu koja bi sabirala generacijski eho, ne brišući individualne razlike i karaktere.

Tim više što Gagićev «generacijski grozd" (prema Boulezovoj slici povijesnog slučaja generacije, iz kojeg on izdvaja svoj zasebni krug generacijske bliskosti i solidarnosti sa Stockhausenom, Nonom, Beriom, Pousseurom, Ligetijem, Madernom) zrije u iznimnom vremenu svježeg strujanja iz novih sretno ulančanih žarišta europske glazbe, dobrim dijelom zahvaljujući širokom spektru transmisijske osnove Muzičkog bijenala, pojačane prisutnošću glavnih aktera i protagonista u Zagrebu. Uostalom, Gagić, kolega Rubena Radice u klasi kompozicije Milka Kelemena, nošen tako pobuđenom strastvenom željom za znanjem a ne samo informacijama, otiskuje se iz obećavajućim-nemirom-razapete zagrebačke akademskobijenalske sredine, preko studija kompozicije u Sieni kod V. Frazzia do Ljetnih tečajeva u Darmstadtu, vođenih upravo bulezovskim generacijskim grozdom europske suvremenosti, i uspijeva ne samo kao slušač: Alfons Kontarsky izvodi u Darmstadtu njegovu *Sonatu 1966* i ponavlja izvedbu slijedeće godine u Zagrebu na Muzičkom bijenalu.

To je "generacija koja je postigla", kazao je Igor Kuljerić u razgovoru prije emitiranja posljednje emisije iz serije *Hrvatska klavirska glazba*, indikativnog naslova *Traženje osobnog i suvremenog* (9. 5. 1981., uoči MBZ-a*),* "da njeno prisustvo bude sukladno sa svim onim što se događa u svijetu, da se s različitim

odgovorima, vlastitim htijenjem, nosimo ravnopravno u okviru naših potreba". Kuljerić je time označio svojevrsnu vremensku razinu zrenja hrvatskih skladatelja ("autohtono profiliranih fizionomija"), koja se u tome času ogledala i u njegovoj programskoj kompoziciji 11. Muzičkog bijenala, kao i u toj završnoj VII. emisiji antologije hrvatskog stvaralaštva za klavir, Vladimira Krpana (s Horvatom, Radicom, Gagićem, Detonijem, Ulrichom i Kuljerićem).

Izvedbu svoje treće sonate Gagić je uveo odlučno ispovjednim tonom: "Klavir je moja duhovna potreba, on je ishodište svih mojih glazbenih misli, čak i onih za orkestar." Kao da se u tom klavirskom zvuku i njegovoj produženoj rezonanciji otvorio *bunar u kuli*, sa sveobuhvatnim kaleidoskopskim kovitlacem dječjih uspomena, od vrlo ranog upisa u školu nesavladivo živog djeteta, posjeta rodbini i pjevanja u banijskom selu, spomena Einsteinovih sinova u uzvratnoj posjeti bratu Gagićeve bake, odnosno ujaku Vladimiru Varićaku, znanstveniku i Einsteinovom đaku, učenja violine, otkrivanja glazbe i fascinacije klavirom, susreta sa stranim jezicima u vrtićima i krnjih školskih godina u ratno doba u Karlovcu, sve do studijskih uzleta i borbi, krhotina metoda, stilova i mišljenja glazbe i glazbenog života u Zagrebu, ulomaka intelektualno obogaćujuće i prijateljski radne atmosfere studiranja u Sieni i Darmstadtu te predanog pedagoškog rada na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Mogli bi se čuti odjeci studentske i kazališne scene, predstava s raznih hrvatskih scena u kojima je sudjelovao glazbom - Gavellinih, Gerićevih, Juvančićevih, Parovih, Radojevićevih, Selemovih, Spajićevih, Sršenovih, Violićevih i Tralićevih predstava, glazbe za plesnu scenu koreografkinja Ivane Gattin i Milane Broš, a čuti također i domišljate zvuke iz filmskih drama i priča Babaje, Kljakovića, Ogreste, kao i tragove radijskih zvučnih pozadina Vujačićeve mašte. No posebno se u tom vremenskom ponoru izdvaja oris sjene sveprožimajuće Gagićeve prisutnosti i intervencije u avangardni plesni pokret i filozofiju Milane Broš, kojoj je uz pomoć A. Saharova, tada nastavnika u Sieni, otvorio internacionalnu karijeru.

Tijekom ispitivanja tog povijesno-poetskog bunara Gagićeve glazbenosti, u kojemu se poput svojevrsne armature prepoznaje krug stvarateljskih linija, postaje jasno da njezino izvorište i čvrst oslonac zaista predstavlja zvuk i svijet klavira. Već kao šestogodišnji dječak, koji tek uči violinu, pokušavao je prenijeti

na klavir svoja mala glazbena iskustva. Zapazio je to učitelj klavira Milan Deutscher dok je mali Bogdan čekao stariju sestru kojoj je bilo namijenjeno da uči klavir. Deutscher je otada promšljeno i energično vodio ne samo Gagićev pijanistički razvoj nego i pomno prenosio svu širinu vlastitih glazbenih iskustava stečenih na školovanju u Beču kod učenika A. Rubinsteina, P. de Couna, i od 1920.-1922. na Sternovom konzervatoriju u Berlinu kod R. M. Breithaupta. U isto vrijeme u Berlinu S. Stančić uz klavir studira kompoziciju kod F. Busonija i vjerojatno obojica stječu svoju zrelost i sigurnost u tom središtu duha i glazbe, dodatno inspirirani i motivirani bogatstvom razgranate buzonijevske pijanističke i skladateljske mreže. Stoga se logičnom čini spoznaja da se njihove energije uz izravni linijski tijek prenose i nekim složenim zrcalnim načelom na posebno osjetljive učenike, Muraja i Gagića; one se dodiruju i uzajamno osnažuju u trenutku kada Murai postaje Gagićev profesor klavira na Muzičkoj akademiji. Kao što je Murai zahvaljivao Stančiću za sve svoje znanje, glazbeni i pijanistički kapacitet, tako i Gagić smatra presudnim Deutscherov utjecaj. Discipliniran analitički pristup glazbi i uživljavanje u finese glazbenog izraza široko i pomno odabrane literature, posebno one visoke romantike, nastavlja sustavno nadograđivati studirajući s Muraiem. Vrijedi stoga spomenuti da simbolički iskorak iz uske karlovačke sredine za slabo poznatog Deutschera ne predstavlja samo prvi izravni radioprijenos njegova koncerta iz Karlovca 30. listopada 1930. godine i muziciranje za teozofsko društvo, kojega je bio član, nego nadasve ugrađenost u glazbenu misao i pijanističku karijeru Bogdana Gagića.

Studij kompozicije s Milkom Kelemenom donio je sva iskušenja, izazove i drame tektonski uznemirenog i prijelomnog razdoblja na kulturnom, institucionalnom i osobnom planu, no i presudni poticaj mladome skladatelju da se u svakom pogledu ohrabri na samostalni put traženja plodonosnih pitanja i svjetskih odgovora, uz nužno svladavanje zaostataka nastalih dugogodišnjom izolacijom kulture u kojoj je stasao. Gagić je šest godina studirao na Academia Chigiana u Sieni, duboko i temeljito poniruć u razne glazbene, umjetničke i kulturne tradicije europske moderne i suvremenog stvaralaštva. Rad s Vitom Frazzijem (nakon trogodišnjeg studija kompozicije s Frazziem nastavio je također s trogodišnjim studijem filmske glazbe kod F. A. Lavagnina) omogućio mu je bogato argumentirano i distancirano praćenje evolucije glazbenog jezika, te će se

dijelom preko modalnih teorija i osebujne Frazzijeve modalne tehnike približiti dominantnoj darmstadskoj školi. Slojevito i nadahnjujuće Boulezovo strukturalističko čitanje "Jeux" C. Debussyja, koje prati na predavanjima u Darmstadtu u ljetu 1965. godine, Gagić može po intenzitetu analitičke misli usporediti s Frazzievim kompleksnim analizama Bartokovog "Čudesnog mandarina".

Serijalizam je za Gagića graditeljska tehnika koja - kao i svi veliki povijesni sustavi glazbene organizacije i misli - traži poznavanje i poštivanje logike cjeline sustava, veliko specifično muzičko znanje i široko kulturno zaleđe, koje osigurava prostor intuitivnom kretanju. Zanimljivo je, i rijetko u svojoj dosljednosti, da Gagić, i mimo težnje za izbjegavanjem uniformirajućih tendencija konstruktivizma i svojevrsne univerzalističke pomame suvremene glazbe, traži oslonac u životnoj snazi narodnih napjeva, posebno u ljepoti međimurske pjesme. Već od ranih kompozicija, poput *Sonate 1966*, koja gotovo postromantično raskošno tkivo klavirskoga sloga razvija iz serijalno koncipiranog materijala s razrađenim citatom narodne melodije, preko upravo ekscentirčne *7. sonate* s 24 varijacija na svih 7 tonova, pjesama *L'Été de nuit* na tekstove pjesama Yvesa Bonnefoya, čiji se sklopovi ogledaju i u *Simfoniji*, u kojoj u osnovi leži međimurski napjev, to se vitalističko načelo oblikuje u nekim djelima kao *danza rustica* ili melodijska jezgra na početku spletova sofisticiranih ritmova ("ritmi diversi in modo perpetuo"), pa sve do *Concerta Cantus*, u kojem se međimurska melodija poput cantusa firmusa nalazi u osnovi svakog od triju prstenasto povezanih stavaka.

Gagić još od studentskih dana osjeća divljenje prema iskristaliziranim glazbenim mudrostima narodnog stvaralaštva, kada je, u organizaciji Instituta za narodnu umjetnost, s profesorom Žgancem zapisivao melodije u Međimurju i Slavoniji. Tijekom vremena sve ih intenzivnije vidi kao nadahnjujuću nužnost u oživljavanju i profiliranju vlastitih tonskih svjetova i pozorno ih razrađuje kao glazbeni materijal u inventivnim serijalnim rasterima. Ujedinjujući istodobno nekoliko perspektiva tih, do apstrakcije čistih, melodijsko-ritamskih objekata, on gradi i razvija razvedenu prostornu dimenziju glazbe. Disciplinom strukturalnog mišljenja i pomnim promišljanjem odnosa svih parametara nastaje tkivo koje varira u svojoj gustoći, stvarajući tako točke,

linije i plohe koje se doimaju kao uporište hologramskih skica smisla glazbenih zbivanja. Sapet u tim konstrukcijama, zvuk, obogaćivan vještom instrumentalnom igrom, prerasta u zanimljiva, povremeno gotovo osamostaljena suzvučja, ali nikad ne dodiruje konkretni zvuk. On ostaje u sferi kazališta, gdje ga koristi dramaturški uvjetovano, brusi domišljato i efektno, te se tako potpuno uklapa u teatarski stroj i samozatajno podređuje zahtjevima scenske cjeline.

Gagićev život i opus jest poput scene čiji se prostor postupno rastvara u nizove sjena i linija, uz koje se iz pozadine može naslutiti cvrkut kleeovskih ptica. Protokom vremena i mijenom svjetla otkriva se dubina tih prostora, a linije oživljavaju kao rezonirajuće žice i prenose titraje lijepih i nelijepih vremena, velikih uzleta ideja, iskrene vjere u snagu umjetnosti i znanja, slutnje jednog drugog reda.

Seadeta Midžić

— U dobi od samo sedam godina **Dani Bošnjak** otkrio je svoj medij izražavanja. Započevši 1972. godine svirati flautu, točno 22 godine kasnije titulom magistra zaokružio je svoje studiranje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, no nije završio i svoje usavršavanje. Put ga je vodio prema istraživanju starih instrumenata i srodnika flaute, te je tako Bošnjak instrumentalist na staroj flauti, tzv. *flauti traverso* te *flauti dolce*. Zanimanje za ranu glazbu rezultiralo je angažmanom u Hrvatskom baroknom ansamblu, specijaliziranom za povijesno osviještene izvedbe, ali i u ansamblu Responsorium, specijaliziranom za izvođenje glazbe 15. i 16. stoljeća na autentičnim instrumentima. Bošnjak je član Zagrebačke filharmonije i stalni suradnik nekoliko renomiranih ansambala, poput Varaždinskog i Zadarskog komornog orkestra, Zagrebačke opere, a osobito se ističe njegovo članstvo u Zagrebačkom puhačkom ansamblu, s kojim čini jezgru Cantus Ansambla, institucije za promicanje hrvatske suvremene glazbe. Ostvario je vrlo uspješnu suradnju s pijanistom Davidom Gazarovim te lutnjistom i gitaristom Edinom Karamazovim. Svestranost Danija Bošnjaka – koja se ogleda u okretanju ranoj, ali i suvremenoj glazbi – odvela ga je i u područje *jazza* i latinoglazbe, a član je i Acoustic Projecta, jedinog *crossover* sastava takve vrste u Hrvatskoj.

— **Mia Elezović** studirala je i kao devetnaestogodišnjakinja diplomirala glasovir na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u klasi prof. Zvjezdane Bašić, a zatim apsolvirala i magisterij. Studij je nastavila na Visokoj glazbenoj školi u Beču i na Visokoj glazbenoj školi u Frankfurtu, gdje je diplomirala. Tijekom

studijskog boravka u Kyotu 2004. bavila se djelima za glasovir suvremenih japanskih skladatelja, a zatim je dvije godine bila docentica na klavirskom odjelu Umjetničkoga sveučilišta u Kyotu. Od 2006. godine angažirana je kao solistica u Španjolskom nacionalnom ansamblu za suvremenu glazbu u Madridu. 2007. bila je angažirana kao docentica na Muzičkoj akademiji Bergen te 2008. i 2009. na Ross School u New Yorku. Od 2010. predaje na Kraljevskom konzervatoriju u Liègeu, a od 2015. na Umjetničkoj akademiji u Splitu. Na poziv Franco American Vocal Academy iz SAD-a, od 2012. Mia Elezović surađuje u Salzburgu s mladim pjevačima u Liedu i Mozartovim arijama. Nastupala je u različitim komornim sastavima diljem Europe, u Japanu i SAD-u. Kao solistica nastupala je sa Zagrebačkom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom HRT-a, Dubrovačkim simfonijskim orkestrom, Hrvatskim komornim orkestrom i Gudačkim orkestrom Gaudeamus te s poznatim dirigentima kao što su Kazushi Ono, Pavle Dešpalj, Pascal Rophé, Luca Pfaff, Peter Škerjanec i Zlatan Srzić.

— Studij solo pjevanja **Martina Gojčeta Silić** diplomirala je 1998. u razredu profesorice Snježane Bujanović–Stanislav, a potom se usavršavala na brojnim majstorskim tečajevima. Na koncertnom podiju debitirala je 1995., uza Zagrebačku filharmoniju, pod ravnanjem maestra Kazushija Onoa. Od tada je često nastupala uza Zagrebačku filharmoniju, izvodeći oratorijski i operni repertoar. Redovito surađuje sa Zborom i Simfonijskim orkestrom HRT–a, a stalna je suradnica i Cantus Ansambla, s kojim nastupa u domovini i inozemstvu. U godini obilježavanja 100. obljetnice smrti Gustava Mahlera nastupala je uz Slovensku filharmoniju u izvedbama njegove Druge, Treće i Osme simfonije (koncerti u Ljubljani i Krakovu). Na koncertnom podiju i opernoj sceni surađivala je sa znamenitim inozemnim i vodećim hrvatskim dirigentima (Dmitrij Kitajenko, Valerij Gergijev, Leopold Hager, Emmanuel Villaume, Daniele Callegari, Milan Horvat, Nikša Bareza, Pavle Dešpalj, Vladimir Kranjčević, Vjekoslav Šutej, Loris Voltolini, Ivan Repušić...). Svoj golemi oratorijski i zavidan operni repertoar ova svestrana glazbenica sustavno upotpunjuje najvrednijim ostvarenjima umjetničke popijevke, u rasponu od Schuberta i Schumanna do suvremenih autora. Umjetnica je snimila nekoliko kompaktnih ploča, od kojih su dvije ovjenčane Diskografskom nagradom *Porin*:

Hrvatska misa Borisa Papandopula i Hrvatske božićne pjesme u obradi T. Uhlika. Martina Gojčeta Silić pedagogijom se bavi kao docentica na Odsjeku za solo pjevanje Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu.

— **Ivan Novinc** diplomirao je 2000. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i magistrirao 2009. godine u razredu prof. Maje Dešpalj-Begović. Dobitnik je visokih nagrada na državnim natjecanjima kao solist te kao član kvarteta Porin, čiji je prvi violinist od 1998. Nastupao je solistički i kao član komornih sastava u Hrvatskoj i inozemstvu (Slovenija, Francuska, SAD, Španjolska, Austrija, Italija, Njemačka, Turska, Meksiko, Japan, Švedska, Argentina, Kina, Kanada, Tajland…). Od 2001. je koncertni majstor Cantus Ansambla, od 2002. do 2006. zamjenik je koncertnog majstora Zagrebačke filharmonije, a od 2004. koncertni majstor Zadarskog komornog orkestra te član ansambla Zagrebačkih solista od 2006. S pijanistom Srđanom Čaldarovićem koncertira od 2006. S kvartetom Porin dobitnik je nagrada: Radio podij, 2000., Darko Lukić, 2000./2001., Ivo Vuljević, 2007. te diplome Milka Trnina za 2007. 2003. dobio je nagradu Darko Lukić za solistički nastup, a nagradu Stjepan Šulek za 2004. godinu. Godišnju nagradu Društva sveučilišnih profesora mladim znanstvenicima i umjetnicima dobio je u akademskoj godini 2008./2009. Ostvario je velik broj snimaka djela hrvatskih i stranih autora za Hrvatski i Austrijski radio te za izdavačku kuću CANTUS.

Član je prosudbenih komisija violinističkih natjecanja. Od 2012. godine održava majstorske tečajeve u Pučišćima na Braču.

Docent je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu od 2010.

— **Srebrenka Poljak** diplomirala je i magistrirala glasovir u klasi profesorice Zvjezdane Bašić na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Usavršavanje kod profesora Leona Fleishera (*Jerusalem Music Encounters*, 2000.) značajno je nadogradilo njezinu glazbenu osobnost. Istaknuta je komorna glazbenica i redovito surađuje s brojnim hrvatskim i inozemnim umjetnicima.

Od 2003. surađuje s violinistom Stefanom Milenkovichem, s kojim je dosad održala više od 80 recitala na velikim koncertnim podijima (Teatro Carlo Felice u Genovi, Teatro San

Carlo u Napulju, Teatro Petruzzelli u Bariju i dr.). Kao članica Zagrebačkog klavirskog trija osvojila je više nagrada i priznanja (1. nagrada na Međunarodnom natjecanju komorne glazbe u Trondheimu, Norveška; 2. nagrada i nagrada za najbolji klavirski trio u Heerlenu, Nizozemska; Nagrada *Darko Lukić*; Nagrada *Ivo Vuljević*).

Solistički i kao orkestralna glazbenica nastupa uza Zagrebačku filharmoniju, Simfonijski zbor i orkestar HRT–a, Simfonijski puhački orkestar OSRH, Hrvatski komorni orkestar, Varaždinski komorni orkestar i Zadarski komorni orkestar. Kao solistica i članica Cantus Ansambla izvodi i snima djela suvremenih skladatelja, od kojih su mnoga praizvedbe. Djeluje kao viši umjetnički suradnik i nositelj kolegija Korepeticija za studente klavira na Gudačkom odsjeku Muzičke akademije u Zagrebu.

— Skladatelj i dirigent **Berislav Šipuš** (Zagreb, 1958.) usporedo sa studijem povijesti umjetnosti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu studirao je i diplomirao kompoziciju (1987.) na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu prof. Stanka Horvata. U kompoziciji se usavršavao kod Gilberta Bosca u Udinama (1986.) te Francois-Bernarda Machea i Iannisa Xenakisa u Parizu (1987.).

Od 1979.–1982. stalni je pijanist-korepetitor Baleta HNK u Zagrebu, od 1987.–1989. nastavnik teorije glazbe na Glazbenom učilištu *Elly Bašić* u Zagrebu, od 1988.–1989. je pijanist-korepetitor u Bermuda Civic Ballet, a 1989. producent u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. 1989. započinje suradnju s Teatro alla Scala u Milanu, gdje je pijanist-korepetitor u Baletu (1989.–1999.), dirigent orkestra u produkcijama Baleta (1997.–1999.) te pijanist-korepetitor i asistent dirigentima u Operi (1999.–2001.). Istodobno na Muzičkoj akademiji u Zagrebu predavač je teorijskih predmeta (1988.–1989.), od 2008. docent, od 2005. izvanredni, a od 2009. redovni profesor na Odsjeku za kompoziciju i glazbenu teoriju. Također je producent Muzičkog biennala Zagreb (1987. i 1989.) i umjetnički direktor (od 1997. do 2001.). Od 2001. do 2005. bio je ravnatelj Zagrebačke filharmonije i umjetnički voditelj Cantus Ansambla, a od 2012. godine njegov počasni umjetnički voditelj.

Od godine 2007. voditelj je i prvi dirigent Hrvatskoga komornog orkestra. Bio je umjetnički direktor Osorskih glazbenih večeri

(od 2009. do 2011.) te predsjednik-volonter Hrvatske glazbene mladeži.

Od prosinca 2011. zamjenik je ministrice kulture Republike Hrvatske, a od travnja 2015. ministar.

Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja: Rektorove nagrade Sveučilšta u Zagrebu (1985.), prve nagrade na 15. Međunarodnom natjecanju Muzičke omladine (Beograd, 1985.) te nagrada Sedam sekretara SKOJ-a (1985.), Muzičkog biennala Zagreb (1987.), Hrvatskoga glazbenog zavoda (1988.) te Vjesnikove nagrade *Josip Štolcer Slavenski* (1995.), zatim nagrade *Boris Papandopulo* Hrvatskog društva skladatelja (2002. i 2009.), nagrade *Vladimir Nazor* za balet *Proces* (2009.) i Nagrade HAZU (2011.). Član je Hrvatskog društva skladatelja i član suradnik Razreda za glazbenu umjetnost i muzikologiju HAZU (od 2012.).

Sustavnim i predanim dugogodišnjim radom s Cantus Ansamblom te inventivnom promocijom i interpretacijom hrvatskog stvaralaštva izgradio je značajan segment hrvatske glazbene kulture i upozorio na njegovu relaciju s europskom i svjetskom poviješću glazbe te suvremenim glazbenim i intelektualnim tendencijama.

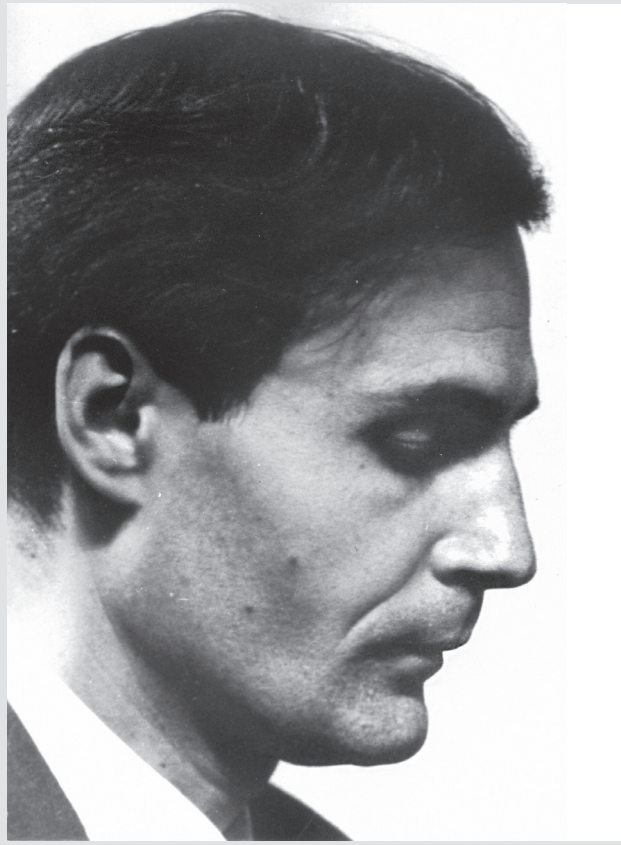
Nositelj je odličja Reda Viteza umjetnosti i književnosti Ministarstva kulture Republike Francuske (2004.) i odličja Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića (2009.).

— **Cantus Ansambl** utemeljen je 2001. godine, kada je Berislav Šipuš okupio istaknute glazbenike hrvatske scene i uz potporu tadašnjeg direktora MBZ–a, Ive Josipovića, stvorio prvi stalni hrvatski ansambl za suvremenu glazbu. Njihov uspjeh na MBZ–u - s trodnevnim ciklusom od četiri koncerta s deset praizvedbi - potaknuo je matičnu strukovnu udrugu, Hrvatsko društvo skladatelja, da ih podrži kao svoj dugoročni projekt. Cantus Ansambl nastavio se razvijati kao visokokvalitetan ansambl za suvremenu glazbu, izvodeći samo najbolje i najnovije u međunarodnom kontekstu.

Stoga je Cantus Ansambl uspio zadržati ulogu predvodnika, ali i najaktivnijeg sudionika novoglazbene (hrvatske, regionalne, ali i međunarodne) scene. Istodobno je studiozno proširivao repertoar sve do početaka Novoga zvuka Stravinskog i Hindemitha, s namjerom da svojoj publici nadoknadi propuštene

informacije, znanja i doživljaje. Od sezone 2006./2007. domaćin je koncertnoga ciklusa Cantus&Lisinski, koji je postao živo stjecište ljubitelja glazbe. U suradnji s nizozemskom zakladom Gaudeamus, festivalom Gaudeamus Musik Week i Hrvatskom glazbenom mladeži održavao je radionice za mlade dirigente i skladatelje u Međunarodnom kulturnom centru u Grožnjanu, a sudjelovao je i u projektu *Re: New Music* te *New Music: New Audience*, u suradnji sa studentima Odsjeka za animirani film i nove medije ALU-a te Muzičkim salonom SC–a.

Gostovanje ansambla u Švedskoj 2006., u sklopu međunarodnog projekta *Musical Links*, te 'put oko svijeta' koji je Cantus Ansambl odveo u Peking i Toronto, gdje je uspješno predstavio desetak partitura hrvatskih skladatelja 20. i 21. stoljeća, utrli su put međunarodnim suradnjama. Ansambl je u 2008. proglašen službenim ansamblom Međunarodnog društva za suvremenu glazbu (ISCM). U sezoni 2009./2010. održao je uspješan koncert u sklopu festivala BEMUS u Beogradu i prvi put gostovao u Velikoj Britaniji, na festivalu *Sounds New* u Canterburyju, a u sezoni 2010./2011. u koncertnom ciklusu pariškoga kompleksa Hôtel des Invalides, zatim u dvorani Tonhalle Düsseldorf i na festivalu Ensemblia u Mönchengladbachu te kao gost Centra *Paul Klee* u Bernu. Godine 2012. Cantus Ansambl je nastupio u sklopu jednog od najvećih svjetskih glazbenih festivala, Svibanjskog festivala kineskog Nacionalnog centra za izvedbene umjetnosti (NCPA May Music Festival). Za koncert u sklopu 58. Splitskog ljeta 2012. Cantus Ansambl nagrađen je nagradom *Judita*, koju dodjeljuje *Slobodna Dalmacija*. Nakon gostovanja na festivalu Culturescapes u Švicarskoj te nastupa na Kogojevim danima u Sloveniji, Ansambl je u studenom 2014. gostovao u Kanadi, gdje je na koncertima u Torontu, Ottawi, Montrealu i Kitcheneru predstavio glazbu četrnaest hrvatskih skladatelja. Od 2015. godine Cantus Ansambl svoju koncertnu sezonu dodatno ostvaruje u zagrebačkoj Laubi — Kući za ljude i umjetnost.

Bogdan Gagić

GAGIĆ, Bogdan, skladatelj, pijanist i glazbeni pedagog (Karlovac, 30. VIII. 1931). Učio glasovir u M. Deutschera u Državnoj muzičkoj školi u Karlovcu, potom studirao kompoziciju u M. Kelemena, glasovir u J. Muraija na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i diplomirao 1957. Usavršavao se na Accademia musicale Chigiana u Sieni, gdje 1957. i 1960. pohađa ljetne tečajeve u V. Frazzija (kompozicija) te 1960. i 1963. u A. F. Lavagninija (filmska glazba). God. 1965. i 1966. polazi Međunarodne ljetne tečajeve za Novu glazbu u Darmstadtu. Nakon diplome bavio se pretežito scenskom glazbom, pa za Zagrebačko pionirsko kazalište (danas Zagrebačko kazalište mladih) sklada 1958. glazbu za predstavu *Heidi* (J. Spyri–V. Rabadan) i za balet *Djed i repa* (koreografija I. Gattin). Iste godine piše glazbu za film *Nesporazum* A. Babaje. God. 1960–63. je dirigent-korepetitor u Zagrebačkom pionirskom kazalištu, gdje 1962. s Milanom Broš osniva Eksperimentalnu grupu slobodnog plesa radi koreografskog izražavanja novih smjernica u suvremenoj glazbi. Od 1963. ansambl se osamostaljuje pod nazivom Komorni ansambl slobodnog plesa (KASP) i idućih sezona nastupa na Ljubljanskom baletnom biennalu izvodeći i Gagićeve skladbe. God. 1961. poziva ga B. Gavella da sklada glazbu za ispitnu predstavu studenata Akademije za kazališnu umjetnost (danas Akademija dramske umjetnosti) *Goran, pjesnik slutnje, borbe i pobjede.* Otad radi na Akademiji gdje je 1962. suradnik za glazbu u klasi G. Para, 1963. honorarni predavač, od 1964. stalni, od 1968. viši predavač te od 1985. redoviti profesor glazbe. Usporedo je 1962. za Zagrebačko dramsko kazalište (danas Dramsko kazalište "Gavella") skladao glazbu za djelo V. Kljakovića *Bobo,* 1964. za HNK za drame *Mjera za mjeru* (W. Shakespeare) i *Vrag i dragi bog* (J. P. Sartre) te za Dubrovačke ljetne igre za *Dunda Maroja* (M. Držić) i *Otela* (Shakespeare). Na početku karijere koncertirao kao pijanist, pretežito interpret suvremene glazbe. Gostovao u Italiji, Francuskoj, Poljskoj. — U ranoj fazi stvaralaštva pod utjecajem je ekspresionizma, no u *Trećoj sonati za glasovir* iz 1968. prvi put primjenjuje postupak totalne serijalizacije uz određena odstupanja da bi izbjegao

hermetičnost. U *Drugom koncertu za glasovir i orkestar* iz 1970. prvi put primjenjuje poliserijalizaciju s kojom je dosegao vrhunac u središnjem dijelu *Prve simfonije* iz 1976, gdje četiri serije vodi u kanonu u pedeset i dvije ritmički različito strukturirane serije. U sljedećim djelima ide ka razređivanju zvuka, posebice u *Koncertu za glasovir (za lijevu ruku) i orkestar* iz 1980, zatim napušta totalnu organizaciju i nakon kraće faze u kojoj kombinira folklorne citate sa serijalnim postupcima (primjerice u *Šestoj sonati za glasovir* i *Koncertu za violončelo i orkestar*), u *Sedmoj sonati za glasovir* prvi put primjenjuje kontrapunkt zvučnih blokova, gdje seriju zamjenjuje tonski blok kao zasebna cjelina podvrgnuta kontrapunktskoj kombinatorici. Izbor odabrane kontrapunktske igre određuje oblik skladbe. Tu tehniku primjenjuje i u svojoj *Drugoj simfoniji.* U njegovu skladateljskom opusu težište je na glasovirskim i komornim djelima te na scenskoj glazbi (za više od 30 dramskih djela), glazbi za film, za televizijske i radio drame. Skladbe su mu snimljene na LP ploče: autorska ploča u izdanju Jugotona i skladba *Lété de nuit* na ploči *Muzički biennale Zagreb* 1975.

DJELA (praizvedbe i tisak): *Ružno pače,* balet. Zagreb 1961. — *Prvi koncert za glasovir i orkestar.* Tiskano Zagreb 1963 (kao glasovirski izvadak). — *Vuci* (R. Rolland), scenska glazba. Zagreb 1963. — *Hamlet* (W. Shakespeare), scenska glazba. Zagreb 1964. — *Toccata za glasovir.* Treći baletni biennale. Ljubljana 1964 (u koreografiji Milane Broš i B. Gagića). Tiskano Zagreb (s. a.). — *Don Juan* (Molière), scenska glazba. Dubrovačke ljetne igre. Dubrovnik 1966. — *Prva sonata za glasovir.* Četvrti baletni biennale. Ljubljana 1966 (u koreografiji Milane Broš i B. Gagića). Tiskano Zagreb 1973. — *Sudac zalamejski* (Calderón de la Barca), scenska glazba. Dubrovačke ljetne igre. Dubrovnik 1966. — *Caligula* (A. Camus), scenska glazba. Zagreb 1967. — *Treća sonata za glasovir.* Opatija 1968. Tiskano Zagreb 1972. — *Zločin i kazna* (F. M. Dostojevski), scenska glazba. Zagreb 1968. — *Ljubovnici* (nepoznati autor), scenska glazba. Dubrovačke ljetne igre. Dubrovnik 1969. — *Razdioba podneva* (P. Claudel),

scenska glazba. Zagreb 1969. — *Drugi koncert za glasovir i orkestar.* Zagreb 1970. Tiskano Zagreb (s. a.). — *Julije Cezar* (Shakespeare), scenska glazba. Zagreb 1970. — *Vrt užitaka* (F. Arabal), scenska glazba. Splitsko ljeto. Split 1970. — *Pavlimir* (J. Palmotić), scenska glazba. Dubrovačke ljetne igre. Dubrovnik 1971. — *Romeo i Julija* (Shakespeare), scenska glazba. Zagreb 1971. — *Četvrta sonata za glasovir.* Opatija 1972. Tiskano Zagreb 1972. — *Wozzeck* (G. Büchner), scenska glazba. Zagreb 1972. — *Put u raj* (M. Krleža), scenska glazba. Zagreb 1973. — *Sunce zalazi* (M. de Ghelderode), scenska glazba. Zagreb 1974. — *Dnevnik zavodnika* (S. Kierkegaard), scenska glazba. Zagreb 1975. — *L'été de nuit,* 4 pjesme za alt i 7 instrumenata (na tekst Y. Bonnefoya). Zagreb 1975. Tiskano Zagreb (s. a.). — *Prva simfonija.* Opatija 1976. — *Kontrapunkt za obou, klarinet i glasovir.* Opatija 1977. — *Peta sonata za glasovir.* Opatija 1977. Tiskano Zagreb 1977. — *Sablasna sonata* (A. Strindberg), scenska glazba. Zagreb 1977. — *Ciriška zvona,* tri madrigala za alt i glasovir. Opatija 1978. — *Druga sonata za glasovir.* Zagreb 1978. Tiskano Zagreb (s. a.). — *Na tri kralja* (Shakespeare), scenska glazba. Zagreb 1978. — *Koncert za glasovir (za lijevu ruku) i orkestar.* Opatija 1980. — *Šesta sonata za glasovir.* Opatija 1986. — *Vučjak* (M. Krleža),scenska glazba. Zagreb 1986. — *Koncert za violončelo i orkestar.* Opatija 1990.

LIT.: *P. Selem:* Bijenalska tribina. Telegram, 8(1967) 364, str. 6. — *N. Gligo:* Glazba u mišljenju scene. Ibid., 10(1969) 477, str. 21. — *E. Sedak:* Bogdan Gagić. Muzički biennale Zagreb 12–18. V. 1975. Zagreb 1975, 82–83. — *Z. Weber:* Izazov djela Branimira Sakača. Večernji list, 24(1980) 7. XI, str. 11.

Bosiljka Perić-Kempf (1998)

Popis djela u nastavku ...

POPIS DJELA - DOPUNA

Sedma sonata za glasovir (1993.)*, Osma sonata za glasovir* (2001.)*, Deveta sonata za glasovir* (2005.)*, Intermezzi za klavir* (2006.*), Sonata za violončelo i klavir* (2009.)*,Concerto Cantus za klavir i jedanaest instrumenata* (2010.), *Sonatina za flautu i klavir* (2012.), *Sonata za violinu i klavir* (2013.*), Toccata za klavir* (2014.), *Sonatina za gitaru* (2015.)

FILMSKA GLAZBA
Ante Babaja: *Nesporazum* (1968.), Zrinko Ogresta: *Duet za noć* (1982.), Zrinko Ogresta: *Zabranjena igračka* (1985.)

GLAZBA ZA RADIO I TELEVIZIJU
Glazba za televizijsku dramu :
Ante Pavlovič Čehov-Zrinko Ogresta: *Neprijatelji* (1981.), Jiři Marek-Zrinko Ogresta: *Posjeta* (1986.)

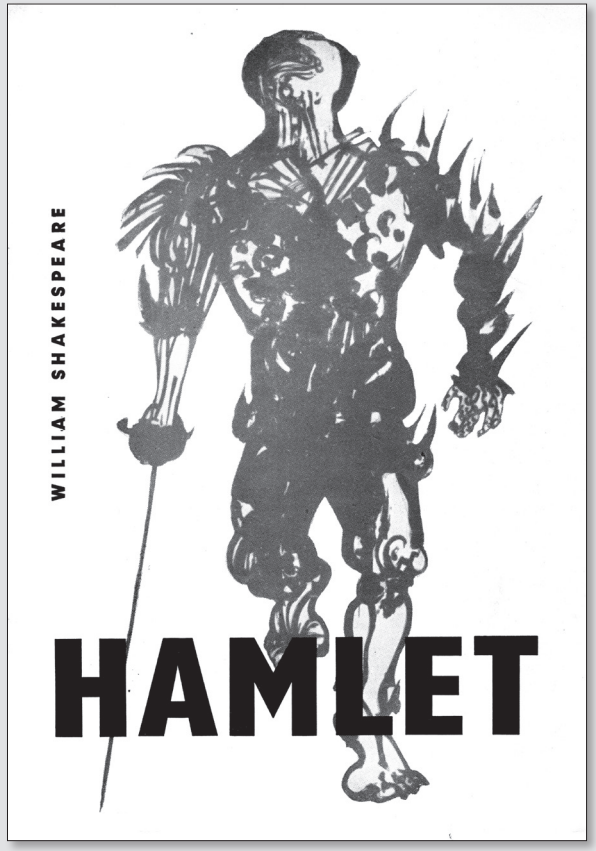
GLAZBA ZA RADIO DRAMU
A. Scott Card : *Nijema sonata,* adaptacija i režija Petar Vujačić (1988.)
R. Bradbury: i *usnut, pa i snivat možda*, adaptacija i režija PetarVujačić (1989.)

Concerto Cantus snimljen je sa solisticom Srebrenkom Poljak na II. CD-u *CANTUS LIVE (S)*! iz serije Ansambla Cantusa

Literatura:
Seadeta Midžić : *Milana Broš-egzaltacija križišta povijesnih linija,* Kretanja 19.-20.2013.

Bogdan Gagić, Božićni koncert na ADU, 2009.; © Enes Midžić

WILLIAM SHAKESPEARE
HAMLET

Nakladnici:
Hrvatsko društvo skladatelja
Cantus d.o.o.

Za nakladnike:
Antun Tomislav Šaban
Mirjana Matić

Urednica:
Seadeta Midžić

Fotografije:
Privatna zbirka obitelji Gagić

Lektorica:
Mirna Vaupotić-Murati

Priprema za tisak:
Econik d.o.o.

Tisak:
Studio Flyer
Zagreb, 2016.